

© INAGRO

VERMIJD PUNTVERVUILING

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen hoeft geen gevaar in te houden voor de oppervlaktewaterkwaliteit op voorwaarde dat ze op een correcte manier worden toegepast. – *Martijn D'hoop & Ellen Pauwelyn, Inagro*

Gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet om de gewassen te beschermen tegen onkruiden, ziekten en plagen. Maar door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kunnen deze in het oppervlaktewater terecht komen. Puntvervuilingen zijn de belangrijkste bron van vervuiling van het oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen en treden meestal op door het niet correct of onvoorzichtig omspringen met gewasbeschermingsmiddelen. Voorbeelden van puntvervuilingen zijn: het lozen van spuitresten, het lozen van spoel- en reinigingswater, morsen bij het afmeten en voorbereiden van de spuitoplossing, het overlopen van de tank bij het vullen, lekkende leidingen, doppen en verbindingen en verstopte filters. Nochtans kan je puntvervuiling vermijden via eenvoudige en doeltreffende maatregelen.

Waarom puntvervuiling vermijden?

De kwaliteit van het oppervlaktewater verbeterde de laatste jaren sterk, maar nog steeds vindt men sporen van gewasbeschermingsmiddelen terug in oppervlaktewater boven de vooropgestelde normen. Daarnaast stelt de Europese Kaderrichtlijn Water dat het oppervlakte-

water in 2015 van goede kwaliteit moet zijn. Hierdoor komt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen onder druk te staan. Het is dus voor de landbouw van belang om zo veel mogelijk verontreiniging van het oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen tegen te gaan, zowel voor het waterleven en de drinkwaterproductie als voor het behoud van erkenningen van middelen. Enkel zo kunnen we in de toekomst eveneens van een ruime keuze aan producten blijven genieten.

.....
**Op het veld worden
gewasbeschermingsmiddelen
op een biologische manier
afgebroken.**
.....

Hoe puntvervuiling vermijden?

De grootste risico's op puntvervuiling treden op bij het vullen en het reinigen van de spuitmachine. Wanneer gewasbeschermingsmiddelen tijdens deze handelingen op verharde oppervlakken terechtkomen,

zullen ze makkelijk afspoelen met het (regen)water en in de riolering terechtkomen. Idealiter kan je het spuittoestel vullen en reinigen op een verharde vul- en spoelplaats waar het restwater kan worden opgevangen. Het opgevangen restwater kan daarna gezuiverd worden door middel van biozuiveringssystemen (bijvoorbeeld een biofilter of fytobak) of een fysico-chemisch zuiveringssysteem (bijvoorbeeld de Sentinel, zie *Landbouw&Techniek* 17, 2009). Maar een vul- en spoelplaats met opvang voor restwater en zuiveringssysteem zijn niet op elk bedrijf aanwezig.

Een andere manier om puntvervuiling te vermijden, is het spuittoestel eerst vullen met water en daarna de spuitoplossing aanmaken in het veld. Op het veld worden gewasbeschermingsmiddelen immers op een biologische manier afgebroken. Blijf hierbij altijd op 5 m afstand van een waterloop. Gebruik bij het vullen de vultrechter, wat de kans op accidentele vermorsingen aanzienlijk verkleint. Spoel de lege verpakkingen 3 maal na. Laat de zegel op de verpakking en spoel deze mee. Bewaar de lege verpakkingen en laat ze ophalen door Phytofar Recover. Transport-

teer gewasbeschermingsmiddelen en lege verpakkingen best in een afgesloten transportbox.

In West-Vlaanderen kan je voor het vullen van je veldspuit terecht op openbare aanzuigplaatsen (zie foto). Deze plaatsen zorgen ervoor dat verontreiniging van het nabijgelegen oppervlaktewater vermeden wordt. Er zijn openbare aanzuigplaatsen aan het provinciaal waterspaarbekken in Langemark, Poperinge, Vlamertinge en Beernem.

Probeer de restvloeistof na de bespuiting te beperken door het benodigde spuitvolume voor de bespuiting nauwkeurig te berekenen. Hou hierbij rekening met het dootype, de rijsnelheid, de te behandelen oppervlakte en de werkdruk. Maak niet meer spuitoplossing klaar dan wat strikt nodig is. Wat je nadien niet te veel hebt, moet je ook niet zien kwijt zien te raken en kan geen vervuiling veroorzaken.

De interne reiniging van het spuittoestel gebeurt best op het veld met behulp van de schoonwatertank. Heb je geen schoonwatertank, dan kan je er ook zelf eenvoudig eentje monteren op je spuittoestel of je kan een of meerdere jerrycans met water meenemen om je spuittoestel in het veld te spoelen. Gebruik voor de interne reiniging bij voorkeur 3 spoelbeurten en spuit de verdunde oplossing tegen een verhoogde rijsnelheid uit op het veld. Eén spoelbeurt verdunt de spuitresten met een factor 10, maar 3 spoelbeurten verdunnen met een factor 100!

Tijdens de bespuiting wordt ook spuitmiddel afgezet op het spuittoestel. Reinig daarom het spuittoestel na de spoeling van de tank uitwendig in het veld of op een verharde vul- en spoelplaats met opvang voor het restwater. Plaats je spuittoestel steeds op een overdekte plaats. Zo vermijd je dat regen de resten van gewasbeschermingsmiddelen van je spuittoestel wast en deze in de riolering terecht komen. Houd bovenstaande tips ook indachtig wanneer je bespuitingen uitvoert met je rugsproeier. Vul, spoel en reinig deze steeds in het veld of op braak terrein en loos nooit rest- of spoelwater in de riolering.

Een goed spuittoestel voor het oppervlaktewater?

Naast het correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is een goede spuituitrusting erg belangrijk om puntvervuilingen te vermijden. Onderhoud je spuittoestel goed en zorg ervoor dat het steeds goed staat afgesteld. Controleer regelmatig of alle leidingen, filter, doppen ... geen lekken of defecten vertonen. Controleer ook de slijtage van je doppen.

Denk ook aan het milieu bij de aankoop van een nieuwe spuitmachine. Kies voor een toestel met een zo klein mogelijk restvolume (het volume dat overblijft in het vat, de pomp en de leidingen en bijgevolg niet verspoten kan worden). Enkele milieubescherpende opties zoals een vultrechter,

spoelprogramma's. Een vulmeter met automatische afslag op de spuitcomputer vermijdt het overlopen van de tank. Kies bij voorkeur ook voor een spuittoestel met een rondpompsysteem. Hierbij kan de spuitvloeistof doorheen de volledige spuitboom circuleren vooraleer de

Reinig het spuittoestel uitwendig in het veld of op een verharde vul- en spoelplaats met opvang voor het restwater.

een fustenreiniger, spoelkop(pen) in de tank en een schoonwatertank worden tegenwoordig standaard op grotere spuittoestellen gemonteerd. Een spuitcomputer staat niet alleen in voor de juiste dosering, maar vereenvoudigt vaak ook het spoelproces door voorgedetermineerde

hoofdkraan wordt opgezet en is inspuiten van het systeem niet nodig. Let ook op de vorm van de spuittank zodat het spuittoestel zowel inwendig als uitwendig makkelijk gereinigd kan worden. Voorzie ook een spuitlans voor uitwendige reiniging op het veld. ■

Demonstratie Spuittoestellen

18 september 2012, ILVO - Melle

Op dinsdag 18 september 2012, van 9 tot 17 uur, organiseert het departement Landbouw & Visserij (ADLO), samen met Boerenbond, Ingro en enkele andere partners, een demonstratiedag Spuittoestellen op de terreinen van het ILVO in Melle-Merelbeke. Tijdens deze demonstratie zullen enkele driftreducerende spuittechnieken worden gedemonstreerd in veldomstandigheden. Het programma start om 9 uur. Van 10 tot

12.30 uur zijn er demonstraties van spuittoestellen. Deze demo wordt in de namiddag herhaald van 13.30 tot 16 uur. Onder meer de ISO-hobbelbaan, gps-gestuurde regeling van spuitsecties, spoorvolgving en obstakelbeveiliging komen aan bod. De standen van de deelnemende firma's en de thematent 'duurzame spuittechnieken' kan je doorlopend bezoeken. Info via david.nuytens@ilvo.vlaanderen.be.